

Contrapès de premsa de cal Companyó

Guardiola de Berguedà

Ubicació

Comarca: Berguedà
Lloc/Adreça: Al costat de la casa de cal Companyó.
Emplaçament: Al costat de Cal Companyó. Ctra. B-400 Pk, 2'5 hi ha una pista a l'esquerra que va a la casa
Alçada: 872

Coordenades:

Latitud: 42.24404
Longitud: 1.89708
UTM Est (X): 409008
UTM Nord (Y): 4677461

Classificació

Número de fitxa: 08099-46
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Element arquitectònic
Estil / època: Medieval
Segle: X-XII
Estat de conservació: Bo
Protecció: Inexistent
Accés: Fàcil
Ús actual: Sense ús
Titularitat: Privada
Titular: 08098A00600052
Autoria de la fitxa: Pere Cascante i Torrella
Data de registre de la fitxa: dv., 03/03/2017 - 01:00

Descripció

Es tracta d'una pedra d'uns 40 cm d'alt per uns 90 de llarg i uns 270 kg de pes amb una forma trapezoïdal que a la part superior i central hi ha un orifici o encaix formant una mena de rombe amb els angles arrodonits i amb uns 30cm de llarg per un 15 cm d'ample. N'hi ha una de similar a la zona del Vilà dins al mateix terme municipal de Guardiola, a la casa de "la talaia" a prop de Terradelles (Bagà) a la casa de la Creu de l'Om de Bagà, a Sant Sebastià (Bagà) al Puig (Gisclareny), a la Vinya Vella (Bagà) i també a la zona del Bac Extremer (Bagà). Altres exemples s'han trobat a Avià, Montmajor, Viver i Serrateix, Navès i pla del Bages. Es tracta de pedres emprades per a fer contrapès en el premsatge del vi.

Observacions:

Aquest tipus de contrapès de premsa segons els germans Corominas i Camp presenta una certa evolució al llarg del temps i si bé en un principi eren de la forma que s'ha descrit en aquesta fitxa (Tipus A) aniran evolucionant esdevenint unes formes més aviat cilíndriques (Tipus C). La finalitat del forat era suportar el cargol de la premsa que a continuació sostenia una gran biga de fusta i en l'altre extrem hi havia el recipient per a l'obtenció del vi. El cargol de la premsa "torcularius" tal i com es coneixia a l'època romana anava encaixat a la pedra del contrapès que s'accionava mitjançant una manivela que controlava el premsatge del raïm. Aquest tipus de premsa va ser molt estès al llarg de l'alta edat mitjana i posa en èmfasi la importància del vi a la vall del Bastareny.

Història

Segons l'acta de consagració del monestir de Sant Llorenç prop Bagà (983)s' esmenten algunes donacions d'alous o zones de vinya al terme de Brocà com seria el cas de Clarà, Cercuneda, Vilella, Bagà, Osormeu que ens posen en evidència la importància del seu cultiu en aquesta vall. De fet la situació orogràfica de Brocà i la seva climatologia en llocs més aviat secs i àrids fan ideal el cultiu del vi i provoca que sigui un lloc molt apropiat per aquest tipus de cultiu més propi de les zones del Baix Berguedà, Bages i Solsonès. La toponímia de la zona "Vinyet, vinya vella, vinyassa, solà de Clarà" ens recorda la importància d'aquesta antiga activitat agrícola que ens va sumada a la localització d'aquest tipus de pedres arreu del territori.

Bibliografia

BOLÓS MASCLANS, J; PAGÈS, M (1996). El monestir de Sant Llorenç prop Bagà. Artestudi. Barcelona p.70-80. RAMON I JAUME COROMINAS I CAMP (2017). Premses, tines i trulls medievals al Berguedà, nord del Bages i part del Solsonès. Centre d'Estrudis del Bages.

